

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРИ ПОЛІПШЕННІ УМОВ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Дрожчана О. У.

Полтавський державний аграрний університет

Анотація. В даній публікації розглядається питання соціально-економічні резерви підвищення ефективності виробництва при поліпшенні умов та охорони праці на підприємствах.

Ключові слова: соціально-економічний резерв, ефективність виробництва, умови праці, охорона праці.

Охорона праці одна із найважливіших чинників підвищення ефективності виробництва. Оцінка економічної ефективності робіт з безпеки праці – важливий елемент для мобілізації зусиль керівного складу та працюючого персоналу в справі покращення умов праці, а також формування психології пріоритетності робіт із забезпечення безпеки праці. Головна мета – оптимізація робіт з безпеки праці, виявлення першочергових заходів за рахунок проведення оцінки їхньої економічної ефективності. Об'єктивна оцінка економічної ефективності заходів з охорони праці дозволяє розробити рекомендації щодо вибору устаткування, технологічних процесів (ергономічний підхід) і стратегічних орієнтирів розробки інвестиційних програм поліпшення умов праці для підприємства. Результатом оцінки економічної ефективності заходів щодо охорони праці є кількісна оцінка витрат та доходів підприємства, пов'язана з питаннями охорони та безпеки праці. Ці дані можуть бути обґрунтуванням для прийняття управлінських рішень щодо оптимізації (поліпшення) умов праці працівників [1;2].

Таким чином, під економічними резервами підвищення ефективності виробництва розуміється повне та раціональне використання заходів щодо

поліпшення охорони та умов праці для отримання високоякісної продукції за найменших витрат.

При виборі заходів щодо покращення умов та охорони праці важливо чітко уявляти, чи вигідний економічно для підприємства цей захід чи ні. Економічно вигідне рішення, зазвичай, передбачає, що заходи проводяться професійно, сприяючи діяльності підприємства. Економічно вигідні рішення технічно прості та рентабельні. Це твердження ґрунтується на результатах шведського дослідження [1]. У дослідженні зроблено оцінку рентабельності заходів щодо поліпшення умов праці на підприємстві та складності їх технічних рішень. Як показали результати, поліпшення ергономіки виявилось технічно простою справою та економічно вигідною, але в даний час впровадження принципів ергономіки на підприємствах має дуже обмежений характер, незважаючи на закладений у неї великий потенціал поліпшення умов праці та підвищення продуктивності. Недостатність уваги до ергономіки робочого місця на багатьох підприємствах також веде до зростання нещасних випадків та професійних захворювань. Усунення шуму, вібрації та покращення вентиляції, освітлення також є економічно вигідними заходами (рис.1) [1;3].

Рисунок 1. Вплив факторів виробничого середовища на продуктивність.

Реалізація заходів щодо вдосконалення охорони праці, з одного боку, сприятиме збереженню здоров'я працюючих, удосконаленню їх трудових навичок, а з іншого – підвищенню працездатності та продуктивності праці,

зниженню плинності кадрів та покращенню дисципліни на виробництві. Як відомо, охорона праці впливає на підвищення продуктивності праці, яка є основою зростання економічного добробуту. За даними соціологічного дослідження, присвяченого дослідженню проблеми охорони та умов праці працівників на підприємстві, з точки зору продуктивності серед елементів виробничого середовища важливі фактори пов'язані з персоналом. Найбільшою мірою на продуктивність впливає управління та участь персоналу в управлінні, зміст праці та мотивація, а також виробниче середовище (рис. 1) [1].

Отже, при реалізації заходів щодо покращення охорони праці виникають резерви підвищення соціально-економічної ефективності виробництва, що виявляються в:

- зниженні виробничого травматизму, що створить передумови зниження рівня смертності населення, особливо у працездатному віці;
- скороченні страхових виплат із Фонду соціального страхування від нещасних випадків та профзахворювань на виробництві за рахунок зменшення виробничого травматизму та професійної захворюваності;
- скороченні втрат робочого часу, пов'язаних із втратою працездатності внаслідок травматизму;
- зниженні обсягу витрат, пов'язаних із забезпеченням компенсацій за роботу зі шкідливими умовами праці, за рахунок поліпшення умов праці.

Список використаних джерел

1. Ніпіаліді О., Васильчишин О. Сучасний стан охорони праці в Україні у контексті забезпечення її інноваційного розвитку. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. №1 (21). С.164–169.

2. Стан охорони праці в Україні: економія на безпеці й зростання професійних захворювань. URL: <https://pon.org.ua/novyny/4608-stan-oxoroni-praciv-ukrayini-ekonomiya-na.html>

3. Шудренко І.В. Охорона праці в галузі: навч. посіб. Житомир: ЖНАЕУ, 2017. 136 с.